

Smlouvou z 15. července 1602 prodal Častolár Dlouhoveský z Dlouhé Vsi a na Chlumu Petru Vokovi z Rožmberka tvrz Žumberk u Nových Hradů s pivovarem a sladovnou, tvrze Chvalkov a Michnice s poplužními dvory a devět vsí v nejbližším okolí za 23 000 grošů míšeňských.

V té době žumberký statek představoval malé, ale prosperující panství s 93 poddáními, kteří svému pánu odevzdávali ročně na úročích téměř 140 kop grošů. Další příjmy plynuly majiteli z vlastního zemědělského podnikání. Tvrz v Žumberku byla tehdy již přestavěna do renesanční podoby s nárožní věží u vchodu a se sgrafitovou výzdobou fasád. Při tvrzi stál velký poplužní dvůr s polnostmi a vysokým stavem dobytka. V přilehlé vsi žilo sice jen čtrnáct poddanských rodin, ale jako sídlo farního kostela byla střediskem širšího okolí. K tomu přispívaly i mlýn, pivovar, kréma a masný krám a navíc dva výroční trhy. Vedle fary byla ve vsi také škola s jedním učitelem.

Poslední Rožmberk si podržel Žumberk jen osm let a roku 1610 přešel statek do majetku Theobalda a Jana Höckových ze Zweibrückenu. V Theobaldovi rozpoznala literární historie raně barokního německého básníka a jeho dílu se dostalo vysokého ocenění. Není divu, že mu věnovalo odbornou pozornost několik německých i českých badatelů. Naposledy roku 1975 Klaus Hanson v souvislosti s kritickým vydáním Höckovy básnické sbírky.

Podle nejnovějších zjištění Theobald Höck pocházel z Limbachu ve Falcku, kde se narodil 23. srpna 1573. Jeho rodiče byli patrně měšťského nebo venkovského původu. Syn studoval na gymnáziu v Hornbachu a aniž by studium dokončil, od šestnácti let žil praktickým životem. Co dělal v průběhu dalšího desetiletí, není bezpečně známo; pravděpodobně byl ve službách Kristiána z Anhaltu. Zřejmě si vedl dobře, protože na jaře roku 1600 jej Petr Vok z Rožmberka přijal do svých služeb jako německého sekretáře. Höck nastoupil do nového působiště v Českém

Krumlově, který byl v tu dobu ještě rezidenčním městem. Brzy na sebe upozornil sepsáním oslavné básně na svého pána, jež byla ještě téhož roku vytištěna v Lehnici. Současně připravoval k tisku svou sbírku 92 lyrických a didaktických básní s názvem Schönes Blu-

nové knihy k jejímu doplnění. Svou činností si získával Rožmberkovu náklonnost. Na jeho přimluvu získal Theobald Höck majestátem z 24. února 1602 právo užívat predikátu ze Zweibrückenu podle města poblíž jeho rodiště. Stejně právo bylo uděleno i jeho mno-

Titulní strana Höckových básní.

menfeld, již vydal v roce 1601. Některé její části mohly být sepsány v Českém Krumlově. Ačkoliv sbírka vyšla s finanční podporou Petra Voka, autor se mu neodvděčil obvyklou dedikací. Své jméno na titulní straně stožítě zašifroval, takže zůstal jako básník utajen až do doby, kdy byl objeven výtisk s rukopisným věnováním příteli, v němž Höck prozradil své autorství. Sběrka byla dlouho považována za jedno z nejceněnějších děl raně barokní německé literatury a teprve nové bádání ji hodnotí podstatně střízlivěji.

Když Petr Vok roku 1602 prodal českokrumlovské panství císaři Rudolfovi II., přestěhoval se celý rožmberský dvůr do Třeboně. Theobald Höck se tu vedle vyřizování německé korespondence podílel také na vytváření slavné rožmberské knihovny. Při svých služebních cestách nakupoval

hem mladšímu bratru Anastasiovi, v tu dobu studentu lékařství na univerzitě v Heidelbergu.

Právo užívat šlechtického predikátu bylo jen předpokladem k dosažení Höckova cíle, být přijat do řad české šlechty. V tomto úsilí mohl počítat s vlivnou pomocí svého pána a s příznivou náhodou, že u apelačního soudu v Praze byl zaměstnán jeho bratranec Jan Höck. Ten opatřil ze soudních akt vhodný doklad z roku 1548 s pečeti císaře Karla V., na němž původní jména nahradil jmény Höcků, a tak získal pro ně a pro sebe šlechtické předky v několika generacích. Zfalšovanou listinu potvrdil 22. března 1605 Rudolf II. jako císař a 30. května 1607 znovu ve funkci českého krále. Tím Höckové nabyli právo získat v Čechách nemovitý majetek.

Theobald Höck se z titulu své funkce podílel na diplomatických jednáních Petra Voka s protihabsburskou opozicí a s protestantskými knížaty v Německu. Za svou aktivitu a diskretnost přirozeně očekával přiměřenou odměnu. Rožmberk si Höckovy spolupráce cenil a vycházel mu vstříc v jeho přáních a žádostech. Jedním z nich byla touha získat do svého majetku panství Žumberk. Petr Vok mu je chtěl odkázat, což bylo vyjádřeno i v závěti. Theobald však nechtěl tak dlouho čekat a proto byla závěť na jeho podnět pozměněna. Petr Vok prodal Žumberk Theobaldu a Janu Höckovým za tak nízkou cenu, že ve skutečnosti šlo o velkorysý dar. Rožmberk projevili vůči svému sekretáři přízeň i tím, že v létě 1611 přijal jeho bratra dr. Anastasie za svého osobního lékaře a že se rozhodl vystrojit Theobaldovi okázalou svatbu. Nevěstou byla Anežka, dcera Melchiora Kolichreitra z Kolichreiru na Černém Dubu. Svatební veselí se slavilo 27. září 1611 na třeboňském zámku a trvalo tři dny. Těžce nemocný Rožmberk ležel v tu dobu již na smrtelném lůžku, o šest týdnů později, 6. listopadu, zemřel jako poslední člen svého rodu.

Majetkuchtiví Höckové se nemohli v držbě žumberkého

statku shodnout a Theobald byl nucen postoupit nespokojenému Janovi Chvalkov a další vsi. Příbuzenské vztahy mezi nimi se v průběhu doby měnily v otevřené nepřátelství a vzájemné obviňování z nečestného jednání. Theobald vinil Jana ze zfalšování císařského majestátu a Jan Theobalda ze zjištění opravy Rožmberkova kšaftu. Žaloby a pak zásah arcibiskupa Lohelia proti kalvinistovi Theobaldu Höckovi vedly v roce 1617 k jeho zatčení. Avšak také Jan byl uvězněn a obžalován. Oba Höckové byli odsouzeni k smrti, jejich majetek zkonfiskován a zrušeny zápisy v zemských deskách. Žumberk byl roku 1618 připojen k novohradskému panství. Anežka Höcková se musela vystěhovat.

K popravě odsouzených však nedošlo, neboť po výbuchu povstání českých stavů pro Habsburkům byl proces zastaven a Theobald v srpnu 1619 propuštěn. Později se objevil jako velitel stavovského oddílu v Písku obléhaném vojskem K. Bonaventury Buquoye. V roce 1624 se připomíná jeho manželka již jako vdova. Také Jan Höck dosáhl propuštění z vězení a žil až do své smrti roku 1648 v Jindřichově Hradci.

Karel PLETZER